

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

Tematska jedinica

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

- Slobodno vrijeme u istorijskom tumačenju;
- Prvobitno društvo ne poznaje pojam slobodnog vremena jer je prvobitni čovjek - lovac posvećen preživljavanju. On slika životinje koje ubija u želji da to realizuje. „Slobodno vrijeme je vrijeme bez posla nužno kao preduslov za sreću“ (Aristotel).

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

Francuski teoretičari, Žorž Fridman i Žofr Dimazdijs sagledavaju ulogu slobodnog vremena u humanizaciji civilizacije, ističući da je radno vrijeme presudan faktor koji najsnažnije utiče na karakter slobodnog vremena. Dimazdijs definiše slobodno vrijeme kao skup aktivnosti kojem se pojedinac svojevolumno bavi, bilo da se odmara ili zabavi, poveća nivo svoje informisanosti, a sve to u vrijeme u kojem nema ostalih poslovnih, porodičnih ili društvenih obaveza.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

- Uočavaju se tri nivoa slobodnog vremena:
- 1.odmor;
- 2.zabava;
- 3.razvoj ličnosti.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

Ratko Božovic uočava snagu slobodnog vremena kao nove dinamičke društvene činjenice.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

„Slobodno vrijeme i oslobođeno vrijeme“

Oslobođeno vrijeme je vrijeme koje je samo oslobođeno od rada, dok je slobodno vrijeme ono u kojoj se čovjek u potpunosti realizuje. Dokolica je antički pojam dok je slobodno vrijeme novovjekovni pojam povezan sa razvojem tehničke civilizacije.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

Dokolicu treba razlikovati od *dokonice*, koja ponekad znači „utući vrijeme“.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

„Slobodno vrijeme *versus* radno vrijeme“

Zapadni sociolozi su se najčešće bavili pojmom slobodnog vremena isključivo suprostavljajući ga radu. Jugoslovenski i ruski teoretičari su kritikovali takva stanovišta. Torsten Veblen u djelu „Teorija dokoličarske klase“ opisuje predstavnike američke elite ističući njihovo trošenje novca za razonode, obilaske luksuznih mjesta, čija je snaga krativnosti „amputirana“.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

„Istraživanja slobodnog vremena“

Sociološka i psihološka istraživanja naglasak stavljaju na odnos ličnosti i slobodnog vremena. Ekonomsko-socijalna istraživanja orijentisana su na objektivne uslove pojedinca i njegov odnos prema slobodnom vremenu.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

„Da li postoji slobodno vrijeme“?

Proces globalizacije problematizuje pojam i smisao slobodnog vremena jer kompresija vremena i prostora sve više dovodi u pitanje, postoji li slobodno vrijeme.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

-Slobodno vrijeme kao socio-kulturna kategorija-

Propustivljost slobodnog vremena se sve više uočava. Ubrzanje i materijalizacija, ukidaju vrijeme samorealizacije čovjeka i njegovih sposobnosti.

Sociološka istraživanja u oblasti kulture

Konsultovana literatura:

Božović, R. Ratko, *Iskušenja slobodnog vremena*, Mladost – Beograd, Beograd, 1979.

Ilić Miloš, *Sociologija kulture i umjetnosti*, Naučna knjiga, Beograd, 1987.

Krivokapić Nataša, *Teorijski pristupi slobodnom vremenu*, Filozofski fakultet – Institut za psihologiju i sociologiju, Nikšić, 2008.